

La presència de
LLUÍS DOMÈNECH I MONTANER
a La Ruta del Cister

**EL VIATGE A DIVERSOS LLOCS
DE LA CATALUNYA NOVA**

(2-5 d'abril de 1893)

**L'estada a l'antic priorat pobletà del Tallat:
el desmuntatge dels elements arquitectònics i escultòrics (1896)**

Josep Maria Sans i Travé · Historiador i Acadèmic

Lluís Domènech i Montaner amb posterioritat a aquest viatge per terres de les comarques que integren la Ruta del Cister feu per motius professionals una altra visita a aquest territori i concretament a l'antic priorat del Tallat que fundà a començament del segle XVI el monestir de Poblet que, degut a la primera exclaustació de 1820 i la supressió definitiva de la comunitat de 1822, havia estat abandonat per la comunitat cistercenca. El complex religiós i la seva hisenda territorial foren posades en subhasta el gener de 1822, i fou adquirida una anys més tard, el 1843, pel notari de Montblanc Manuel Berenguer i Berenguer. Amb anterioritat, però, les parròquies de Rocallaura, de Blancafort i de Montblanquet obtingueren del vicari general de la diòcesi de Tarragona bona part dels béns mobles, litúrgics i de culte que havien deixat els monjos després de 313 anys d'haver administrat la Casa del Tallat. La imatge de la patrona va ser assignada, no sense la queixa de Blancafort, a la parròquia de Rocallaura, on es venera actualment.

L'herència del notari Berenguer anà a parar l'any 1861 a diversos parents, els quals progressivament anaren venent les seves participacions en la Casa i santuari a distintos propietaris de Rocallaura que no tingueren cura especial a mantenir dempeus la part del complex religiós que havien

adquirit; ben al contrari, alguns fins i tot aprofitaren les pedres per a les construccions d'altres cases de camp properes o que bastiren en altres indrets del terme.

Domènech i Montaner estigué al Tallat l'any 1896, quan dirigí les obres de desmuntatge dels diversos elements escultòrics que havia adquirit el pròcer reusenc Pau Font de Rubinat. Hi anà acompanyat del seu fill Pere i d'Eduard Toda, que ja havia manifestat el seu interès per aquest priorat pobletà en la seva obra *Poblet. Descripció històrica*, publicada a Reus l'any 1870. En el cas que Domènech no hagués estat abans en el vell santuari, segur que el coneixia prou bé per les publicacions d'aquells anys dels grups d'excursionistes que en publicaren cròniques de visites, acompanyades algunes de les seves corresponents fotografies que mostraven el deteriorament del complex.

En tot cas, en el fons de Lluís Domènech i Montaner, conservat a l'Arxiu del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya, s'hi conserven quatre fotografies (una d'elles repetida) de l'estada que l'arquitecte va fer a l'antic priorat l'any 1896 per desmuntar els diversos elements arquitectònics i escultòrics per traslladar-los a Reus, al Mas de Misericòrdia, on Pau Font de Rubinat volia bastir un nou edifici amb elements artístics recuperats d'altres llocs.

L'operació de desmuntatge de la part patrimonial de la Casa Santuari del Tallat, sota la direcció de l'arquitecte, es feu amb especial cura, atesa la nova finalitat que havien de tenir els elements adquirits que, per diverses circumstàncies, no pogueren integrar al nou edifici del Mas de Misericòrdia, i anaren a embellir altres edificis, alguns dels quals projectats i dirigida la construcció per Domènech, com l'anomenat castell de Santa Florentina, de Canet de Mar, obra que li encomanà els seu parent Ramon de Montaner i Vila, copropietari de l'editorial Montaner i Simon. Aquí s'hi conserven avui l'espectacular galeria de l'anònim o anònims mestres del Tallat, els grans finestrals de migdia de l'edifici i la porta del prior, a més d'altres elements que s'hi utilitzaren. Un altre lloc que se'n beneficià fou el Palau de Maricel de Sitges, per l'arc triomfal de l'entrada a la Casa i algunes portes i finestres.

En conclusió, si bé l'arquitecte modernista Lluís Domènech i Montaner no ha deixat obra específica en l'àmbit geogràfic estricte de la Ruta del Cister, la seva actuació per preservar rigorosament el patrimoni que conservava encara la Casa del Tallat i reutilitzar-lo adequadament, i el seu estudi històric i arquitectònic sobre el monestir de Poblet, palesen la seva presència en aquest territori i, per consegüent, el coneixement que en tenia. ■

Reus. Mas de Misericòrdia. Josep M Sans Travé amb Màxim Blasco Font de Rubinat asseguts sota la creu del Tallat, dita també del Miracle. Fotografia: Josep M Rovira / Cultura i Paisatge, 2019